

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DİYARBAKIR KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No. : 30.07.2021-328
Karar Tarihi ve No. : 30.07.2021-8517
Dosya No :73.02.158

Toplantı Yeri
DİYARBAKIR

-I-

Şırnak İli, Cizre İlçesi, Aşağıdere Köyü sınırları içerisinde bulunan, herhangi bir sit alanında kalmayan, tapuda Aşağıdere Köy Tüzel Kişiliği mülkiyetindeki 55 nolu (kilise) ve 52 nolu (çeşme) parseller ile özel mülkiyetlere ait 53, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 66 nolu parsellerde kayıtlı Mar Yuhannan Tayoyo (Aşağı Dera) Manastırı'nın 2863 sayılı Kanunun 6. Maddesi kapsamında değerlendirilmesi talebine ilişkin Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünün 30.06.2021 tarih ve 818210 sayılı uzman raporu; Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğünün, tescile ilişkin kurum görüşlerinin istendiği 11.06.2021 tarih ve 1454902 sayılı, güvenlik önlemlerinin alınmasına ilişkin 11.06.2021 tarih ve 1454895 sayılı ve kadastral haritasının istendiği 29.06.2021 tarih ve 1498787 sayılı yazıları ile Şırnak Kadastro Müdürlüğünün 07.07.2021 tarih ve 1825074 sayılı yazısı okundu. Ekleri (tescil fişi, harita) ve dosyasındaki bilgi, belgeler incelendi. Yapılan görüşmeler sonunda;

Şırnak İli, Cizre İlçesi, Aşağıdere Köyü sınırları içerisinde bulunan, herhangi bir sit alanında kalmayan, tapuda Aşağıdere Köy Tüzel Kişiliği mülkiyetindeki 55 nolu (kilise) ve 52 nolu (çeşme) parseller ile özel mülkiyetlere ait 53, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 66 nolu parsellerde kayıtlı Mar Yuhannan Tayoyo (Aşağı Dera) Manastırı, 2863 sayılı Kanunun 6. maddesi ile Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik'in 4. Maddesinde belirtilen "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı" niteliklerini gösterdiğinden, anılan Kanunun 7. maddesi kapsamında "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı" olarak tesciline, yapı grubunun 1.(birinci) grup yapı olarak belirlenmesine, hazırlanan tescil fişinin uygun olduğuna;

-2863 sayılı Kanunun 8. Maddesi kapsamında, Mar Yuhannan Tayoyo (Aşağı Dera) Manastırı'nın korunma alanı sınırlarının ekli koordinatlı krokide işaretlendiği şekilde belirlenmesine;

-13.03.2012 tarih ve 28232 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik" gereği, ilgili Tapu Müdürlüğünce 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 66 nolu parsellerin tapu kütüklerinin beyanlar hanesine "Korunması Gerekli 1.(birinci) Grup Taşınmaz Kültür Varlığıdır" şerhinin; özel mülkiyetlere ait 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 61, 64 ve 65 nolu parsellerin tapu kütüklerinin beyanlar hanesine "tamamı, Korunması Gerekli 1.(birinci) Grup Taşınmaz Kültür Varlığı Korunma Alanındadır" şerhinin; Maliye Hazinesi'ne ait 2 nolu parsel ile özel mülkiyetlere ait 3, 4 ve 5 nolu parsellerin tapu kütüklerinin beyanlar hanesine de "bir kısmı, Korunması Gerekli 1.(birinci) Grup Taşınmaz Kültür Varlığı Korunma Alanındadır" şerhinin, ifade edildiği şekilde konulmasına ve bu işlemlere ait bilgi-belgelerin Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne iletilmesine;

-Mar Yuhannan Tayoyo (Aşağı Dera) Manastırı ile korunma alanı sınırları içerisinde yapılacak olan her türlü fiziki ve inşaat (ifraz, tevhit, yeni parsel ihdası, imar uygulaması dâhil) uygulama öncesinde Koruma Bölge Kurulundan izin alınması gerektiğine;

-Mevcut haliyle tehlike arz eden manastır birimleriyle ilgili gerekli güvenlik önlemlerinin ilgili birimlerce alınmasına;

-Kültür varlığı olan Mar Yuhannan Tayoyo (Aşağı Dera) Manastırı'nın yok olmaması için restorasyon çalışmasının yapılmasına yönelik rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerinin ilgili birimlerce hazırlanarak Koruma Bölge Kuruluna iletilmesine;

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
DİYARBAKIR KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU
KARAR

Toplantı Tarihi ve No. : 30.07.2021-328
Karar Tarihi ve No. : 30.07.2021-8517
Dosya No :73.02.158

Toplantı Yeri
DİYARBAKIR

-II-

-Manastır içindeki muhtelif birçok bölümde geçmişte yapılan kaçak kazılarla ilgili sorumluların tespit edilerek haklarında, 2863 sayılı Kanunun 9. Maddesi doğrultusunda Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına, soruşturmanın başlangıç ve sonucundan Kurul Müdürlüğüne bilgi verilmesine;

-Adli makamlardan uygun görüş alındıktan sonra, manastırdaki kaçak kazı çukurlarının ilgili müzesi denetiminde ilgili idarelerce kapatılmasına ve sonucunda hazırlanacak bilgi-belgelerin Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğüne iletilmesine;

-Manastırda tahribata neden olan özgün yapısına aykırı kullanımlar ile kaçak kazıların önlenmesine yönelik, kolluk kuvvetlerince belirli aralıklarla kontrolünün sağlanmasına karar verildi.

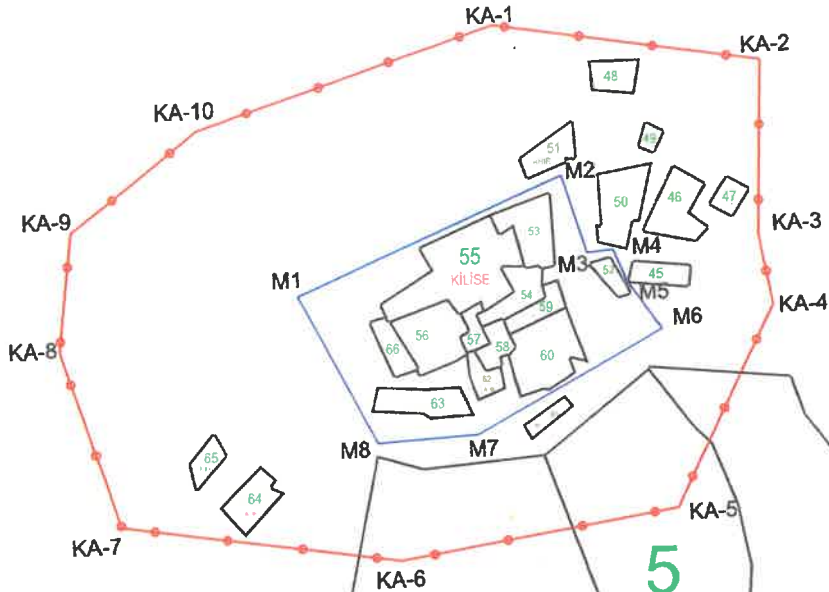
İli
İlçesi
Mah/Köy
Alan

SIRNAK
ÇİZRE
AŞAĞIDERE
MÖR YUHANAN TAYOYO(AŞAĞI DERA) MANASTIRI VE KORUNMA ALANI

Manastır Parseller : 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 66

Tamamı Korunma Alanında Kalan Parseller : 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 61, 64, 65

Bir Kısmı Korunma Alanında Kalan Parseller : 2, 3, 4, 5

2

5

4

3

— MANASTIR
— KORUNMA ALANI SINIRI
— PARSEL SINIRI

ED50-3-42 KOOR.

Nokta No	Y	X
KA-1	511947.711	4140958.651
KA-2	512016.031	4140948.824
KA-3	512015.432	4140904.800
KA-4	512019.002	4140886.911
KA-5	511994.615	4140836.129
KA-6	511923.997	4140823.880
KA-7	511852.679	4140833.612
KA-8	511837.261	4140878.126
KA-9	511840.303	4140908.227
KA-10	511872.510	4140933.254
M1	511898.043	4140890.972
M2	511965.112	4140920.339
M3	511971.582	4140900.771
M4	511978.208	4140901.412
M5	511981.867	4140893.321
M6	511890.790	4140881.354
M7	511943.824	4140855.321
M8	511918.305	4140853.526

ED50-6-45 KOOR.

Nokta No	Y	X
KA-1	246379.000	4143143.000
KA-2	246447.000	4143135.000
KA-3	246445.000	4143091.000
KA-4	246443.000	4143073.000
KA-5	246422.000	4143023.000
KA-6	246351.000	4143013.000
KA-7	246280.000	4143025.000
KA-8	246266.000	4143070.000
KA-9	246270.000	4143100.000
KA-10	246303.000	4143124.000
M1	246327.184	4143080.910
M2	246395.180	4143108.139
M3	246401.027	4143088.367
M4	246407.672	4143088.797
M5	246411.073	4143080.591
M6	246419.584	4143068.342
M7	246371.825	4143043.806
M8	246346.252	4143042.823

T.C.
Hıyarbakır Kültür Varlıkları
Koruma Bölge Kurulunun
30.07.2021 tarih ve 8517
Sayılı Karar Eki dir.

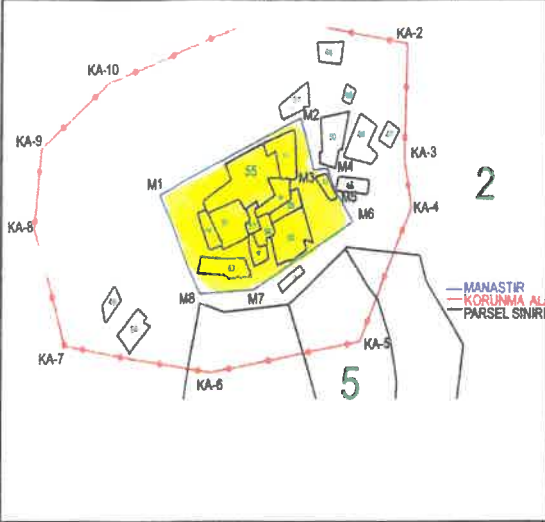
Mehmet ÖZKAYA
Harita Mühendisi

(Handwritten signature and initials)

AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ (D.K.V.K.E)		ANIT		ENVANTER NO:
T Ü R K İ Y E	KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		ANIT		HARİTA NO:
İLİ: ŞIRNAK	İLÇESİ: CİZRE	MAHALLE/MEVKİ: Aşağıdere Köyü			KORUMA DERECESESİ
SOKAK VE KAPI NO:	KAD. :PAFTA: ADA: PARSEL:55 (kilise), 52 (çeşme), 53, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 66			ANITSAL	1 2 3
ADI: MAR YUHANAN TAYOYO (AŞAĞI DERA) MANASTIRI	YAPTIRAN:	YAPAN:	MİMARİ ÇAĞI:		
	YAPIM TARİHİ: 7. ve 8. Yüzyıllar (?)	KİTABE: 1574 (onarım)	VAKFIYE:		

GENEL TANIM: Kilise ve müstemilatlarından oluşan ve doğu-batı yönde dikdörtgen planlı olan manastır; kilise, konut, depo-samanlık amaçlı kullanılan mekanlar, ahır, çeşme (su pınarı) ve çeşitli yaşam alanlarından oluşan yapıların bir arada bulunduğu kompleks bir görünüm arz etmektedir.

KORUNMUŞLUK DURUMU: kötü	TAŞIYICI YAPI: kötü	CEPHE DURUMU: kötü	ÖRTÜ DURUMU: kötü	İÇ YAPI DURUMU: kötü	BEZEME DURUMU: -	RUTUBET DURUMU: -
--------------------------	---------------------	--------------------	-------------------	----------------------	------------------	-------------------

GÖZLEMLER: Korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı özelliği göstermektedir.

BUGÜNKÜ SAHİBİ: Köy Tüzel Kişiliği-Özel Mülkiyet

BAKIMINDAN SORUMLU OLAN:

YAPILAN ONARIMLAR:

AYRINTILI TANITIM: Oldukça geniş bir alana yayılan ve genel olarak kuzey-güney yönde eğimli bir alanda konumlanan manastır kompleksi; kotun yüksek olduğu kuzey bölümünde kilise, kilisenin doğu ve güneybatı bitişiğinde yaşam mekânları ile güneye doğru bitişik konumda sıralanan diğer yapılar ve yapılar arasındaki avlu boşluklarından müteşekkildir. Manastırdaki yapılar genel olarak tek katlı ve iki katlıdır. Mevcut izlerden, manastırın doğu, batı ve güney yönlerde olmak üzere üç ayrı girişinin olduğu tahmin edilmektedir. Manastırın kuzeyinde bulunan kilise bölümüne, kilisenin hemen güneyinde bulunan küçük bir avlu boşluğundan ulaşılmaktadır. Narteks bölümü, doğu-batı yönde uzanan dikdörtgen planlıdır. Narteksten naos bölümüne geçişi sağlayan ve üzeri yuvarlak kemerli olan giriş kapısının lentosunda Süryanice onarım kitabesi bulunmaktadır. Kilisenin ana ibadet mekânı iki bölümden oluşmaktadır. Batıda naos bölümü, doğuda ise apsis bölümü yer almaktadır. Yaklaşık olarak 12 x 4 m. ölçülerindeki naos, doğu-batı yönde uzanan dikdörtgen planlı tek neften oluşmakta ve üzeri aynı yönde uzanan oldukça yüksek tutulmuş bir beşik tonozla örtülüdür. Naos bölümünden apsis bölümüne, yüksek tutulmuş yuvarlak kemerli bir açıklıktan girilmektedir. Yaklaşık 4 x 3 m. ölçülerinde dikdörtgene yakın planlı olan apsinin üzeri de beşik tonozla örtülüdür. Manastırın doğusunda, çeşmesi (su pınarı) bulunmaktadır. Çeşme, manastır kompleksinden ayrı tutulmuştur. Eyvan tipli planlı olan çeşme, kuzeyde yamaca yaslanan, kuzey-güney yönde dikdörtgen planlı ve üzeri aynı yönde uzanan sivri tonozla örtülü eyvan şeklinde inşa edilmiştir. Günümüzde kullanılmayıp metruk durumda olan manastır harap bir vaziyettedir.

TEKNİK BİLGİLER:	ISITMA SİSTEMİ:	
	KANALİZASYON:	
	SU:	
	ELEKTRİK:	

ÖZGÜN KULLANIMI: MANASTIR

BUGÜNKÜ KULLANIMI: Kullanılmıyor

ÖNERİLEN KULLANIMI: MANASTIR

HAZIRLAYANLAR:

Ahmet DEMİR
Arkeolog

Yılmaz ERGİ
Arkeolog

Hüseyin GÜLER
Arkeolog

30.06.2021

KONTROL EDEN:

Mehriban KARAASLAN
Bölge Kurulu Müdürü

YAYIN DİZİNİ:

1-

EKLER :

RAPOR	X
FOTOĞRAF	X
RÖLÖVE PROJESİ	
RESTORASYON PROJESİ	
HARİTA	X
KROKİ	X
KİTABE	X
VAKFIYE	

TESCİL

KARAR NO:

KARAR TARİHİ:

REVİZYON:

30.07.2021 8517

(Handwritten signatures and stamps at the bottom of the page)

